

Соломатіна Т.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля*

**СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК
ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОГО
СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АСПЕКТ**

Активізація інвестиційного процесу є запорукою стійкого розвитку фінансового потенціалу суб'єктів господарювання різних галузей національної економіки. В аграрному секторі економіки інвестиційне забезпечення реалізує важливі соціальні функції, пов'язані зі створенням робочих місць на селі; інфраструктури сільських територій; особистісним, духовним, професійним розвитком людини [1, с. 6]. Економічні функції детермінує відтворення основного капіталу, техніко-технологічне забезпечення сільськогосподарського виробництва, його фондозабезпеченість та фондоозброєність. Тому завданням держави і окремих суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки є формування ефективної інноваційно-інвестиційної політики, розробка довгострокових стратегій формування фінансових ресурсів, у т.ч. на основі земельного капіталу, їх розміщення в інноваційні проекти, ув'язка стратегії і тактики розвитку фінансового потенціалу.

Фінансово-інвестиційний потенціал в сільському, лісовому та рибному господарстві обумовлений природними процесами, організаційно-економічними умовами господарювання, формами фінансування, можливостями державної підтримки [2, с. 73]. Інвестиційне забезпечення стратегічного розвитку фінансового потенціалу дозволяє вирішити такі завдання: стабілізувати

траєкторію руху економічних показників діяльності аграрного сектора економіки загалом та окремих суб'єктів господарювання; підвищити рівень життя сільського населення; вирішити проблему безробіття на селі; оновити матеріально-технічну і технологічну базу сільськогосподарського виробництва; збільшити обсяг валової доданої вартості; насичити продовольчий ринок якісною продукцією і товарами високої споживчої вартості, безпечними для життя і здоров'я людини; покращити їх якість; зміцнити конкурентні позиції вітчизняної сільськогосподарської продукції та продуктів харчування на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Інвестиційний і фінансовий потенціал у моделі економічного потенціалу, є його складовими елементами, потенціалами більш низького рівня [3], які тісно пов'язані між собою. Фінансовий потенціал суб'єкта господарювання значною мірою детермінує його інвестиційна привабливість, кредитоспроможність, які забезпечують доступ до кредитних ресурсів, зниження їх вартості, можливість їх отримання на пільгових умовах, реалізації високоефективних інноваційних проєктів, впровадження масштабних інвестиційних програм. Всі складові фінансово-інвестиційного потенціалу аграрного підприємства мають бути узгоджені між собою і виконувати певні функції згідно з механізмом їх формування і використання [4, с. 80]. Збереження та розвиток фінансово-інвестиційного потенціалу стійкого розвитку аграрних підприємств пов'язано з формуванням інноваційного супроводу аграрного виробництва і доведенням результатів науково-технічної діяльності до практичного використання [5, с. 35].

Темпи зростання капітальних інвестицій за видами економічної діяльності за 2010-2018 роки по сільському, лісовому та рибному господарству (5,98 разів) перевищили темпи зростання капітальних інвестицій по національному господарству (3,2 разів).

Приріст капітальних інвестицій в аграрному секторі економіки обумовлений, передусім сільським господарством, мисливством та наданням пов'язаних із ними послуг (зростання у 6,01 разів), незначно меншим є збільшення показника у лісовому господарстві та лісозаготівлі (коефіцієнт 5,51 разів). У рибному господарстві протягом аналізованого періоду відбулося скорочення капітальних інвестицій на 4%.

Показники динаміки капітальних інвестицій є тісно пов'язаними і взаємообумовленими, про що свідчать коефіцієнти кореляції по національній економіці – з сільським, лісовим та рибним господарством (0,9453), з сільським господарством, мисливством та наданням пов'язаних із ними послуг (0,9455), з лісовим господарством та лісозаготівлею (0,8449). Натомість по рибному господарству не існує істотного зв'язку ($r=0,5170$).

Динаміка показника описується різними функціями з високим коефіцієнтом множинної детермінації. Найбільш точну формалізацію ($R^2 = 0,8439$) дає експоненціальна функція.

Формування інноваційно-інвестиційного механізму управління ресурсним потенціалом підприємства потребує відповідного фінансового забезпечення. Розвиток високотехнологічних сегментів аграрного виробництва стримує недостатньо ефективна державна інноваційна політика, брак централізованих і децентралізованих джерел її фінансування. Основним джерелом фінансування капітальних вкладень як по національній економіці (70,77%), так і в сільському, лісовому та рибному господарстві (86,80%) є власні кошти підприємств та організацій. Найбільшу роль самофінансування мають підгалузі лісового господарства та лісозаготівлі (92,22%), сільського господарства, мисливства та надання пов'язаних із ними послуг (86,75%), значно меншу – рибне господарство (55,42%).

Другою за значущістю статтею фінансування капітальних вкладень є кредити банків та інші позики: – по національній

економіці (7,75%), по аграрному сектору загалом (12,71%). Частка статті значно відрізняється за підгалузями: якщо в лісовому господарстві та заготівлі вона становить 0,31%, то в рибному господарстві – 31,60%. По сільському господарству, мисливству та надання пов'язаних із ними послуг питома вага кредитів у структурі фінансування становила 12,88%.

Роль коштів Державного бюджету у фінансуванні аграрного сектора (0,18%) значно менша порівняно з національною економікою загалом (3,94%). Утім вищі за середньо-економічні показники мають: лісове господарство та лісозаготівлі (4,16%), рибне господарство (12,34%). Частка коштів, які виділяються для фінансування капітальних інвестицій із місцевого бюджету, є мізерною (0,12%) порівняно з національною економікою (8,7%). Відкритість іноземним інвестиціям – це важлива складова привабливого інвестиційного середовища в аграрному секторі національної економіки. На жаль, іноземні інвестиції мають мізерну частку у структурі фінансування капітальних інвестицій, як по національній економіці (0,31%), так і по аграрному сектору (0,01%). По національній економіці значна питома вага приходиться на кошти населення на будівництво власних квартир (5,99%).

На розвиток фінансово-інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки впливають зовнішні і внутрішні фактори. Чинниками макроекономічного середовища є аграрний ринок, якому притаманні такі ознаки: недосконалість податково-бюджетного регулювання; незрілість інституційної структури та постійний процес її реформування; слабкість конкурентних відносин; брак економічної свободи; нерозвинена інфраструктура; монополізація продовольчого ринку посередниками; вади механізму ціноутворення на сільськогосподарську продукцію; деформування каналів її збуту; низька платоспроможність значної частини населення, яка негативно

позначається на попиті на певні групи сільськогосподарської продукції та продукти харчування; низький рівень фінансування науково-дослідних робіт в сфері технологій аграрного виробництва. Чинниками мікросередовища, що знижують рівень інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств є: невідповідність організаційних структур і методів управління виробництвом вимогам ринкової аграрної економіки; слабка мотивація інноваційної діяльності; відсутність стимулів до впровадження нових технологій сільськогосподарського виробництва та нових видів сільськогосподарської техніки; дефіцит кредитно-інвестиційних ресурсів; низький рівень фінансування впровадження інновацій.

Таким чином, механізм управління фінансово-інвестиційним потенціалом суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки є сукупністю форм та методів впливу керуючої підсистеми на керовану з використанням елементів і важелів, представлених бізнес-плануванням, індикативним плануванням, інноваційно-інвестиційним проектуванням, кредитно-інвестиційними меморандумами, фінансовими, маркетинговими, ресурсними стратегіями тощо.

Список використаних джерел:

1. Красноруцький О.О. Інвестування в сферу вищої освіти в системі формування кадрового потенціалу економічного розвитку суб'єктів аграрної сфери. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 182. С. 3–12.
2. Горшков М.А. Інвестиції в процеси відтворення – ресурсний потенціал розвитку аграрного сектору. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 5. С. 70–73.
3. Стоянова-Коваль С.С., Попович В.В. Вплив трудового потенціалу на інвестиційну привабливість аграрного підприємства. *Ефективна*

економіка. 2013. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_6_81
(дата звернення: 22.11.2019).

4. Пелих І.В. Формування інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств. *Вісник аграрної науки*. 2010. № 7. С. 79–80.

5. Макаренко П.М., Пілявський В.І. Інноваційно-інвестиційне забезпечення потенціалу стійкого розвитку аграрних підприємств. *Економічний вісник університету*. 2019. Вип. 41. С. 29–35.

Хабінець О.М.

студентка,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Мельничук А.О.

студентка,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ОЦІНКА БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЗА 2016-2018 РР.

Найважливішою ланкою фінансової системи будь-якої країни виступає сфера публічних фінансів як розгалужена система фінансових відносин між державою, юридичними та фізичними особами з приводу формування і використання грошових доходів і фінансових ресурсів держави та щодо управління і розпорядження державною власністю. Саме підтримання фінансової безпеки публічних фінансів на належному рівні є необхідною умовою для стабільного і ефективного функціонування всієї фінансової системи країни в довгостроковій перспективі.

Бюджетна безпека як важливий фактор соціально-економічного розвитку держави виступає своєрідним індикатором і критерієм